

Projekt

z dnia 7 marca 2024 r.

Zatwierdzony przez *Jacek Kosmala*

BURMISTRZ NIDZICY

UCHWAŁA NR *19*
RADY MIEJSKIEJ W NIDZICY

z dnia 2024 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Nidzica na lata 2024 - 2029

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023r. poz. 40, 572, 1463 i 1688) oraz art. 6 ust. 2 pkt. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. 2021r. poz. 1249 i z 2023 r. poz. 289, 535 i 1606) Rada Miejska w Nidzicy uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Nidzica na lata 2024 - 2029 w brzmieniu określonym w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2. Traci moc uchwała nr XXXIII/444/2020 z dnia 17 grudnia 2020r. w sprawie przyjęcia Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Nidzica na lata 2021 – 2024.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Nidzica.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej

Tadeusz Danielczyk

DYREKTOR
Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Nidzicy

mgr Barbara Kucharska

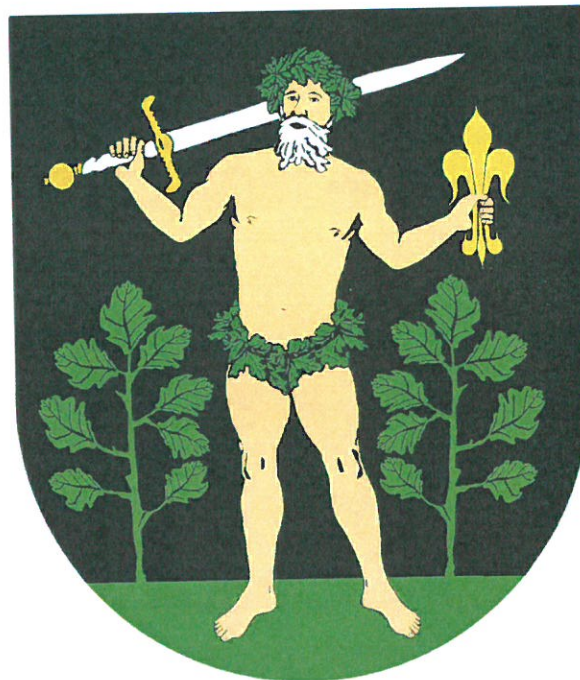
RADCA PRAWNY

Maciej Sikorski
OL-822

Załącznik
do Uchwały nr

Rady Miejskiej w Nidzicy
z dnia

GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁNIA PRZEMOCY DOMOWEJ
ORAZ
OCHRONY OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ
W GMINIE NIDZICA
NA LATA 2024-2029

NIDZICA 2024

Spis treści

Wstęp	3
I. Definicje i specyfika przemocy domowej	4
II. Uwarunkowania prawne przemocy domowej	7
III. Charakterystyka Gminy Nidzica	9
IV. Analiza danych statystycznych dotyczących problemu przemocy domowej w Gminie Nidzica	11
V. Analiza jakościowa zjawiska przemocy domowej na terenie Gminy Nidzica	19
VI. Analiza SWOT	31
VII. Adresaci programu	33
VIII. Cel główny i cele szczegółowe programu	33
IX. Monitoring i ewaluacja	37
X. Źródła finansowania	38
Zakończenie	39

WSTĘP

Rodzina powinna dawać poczucie bezpieczeństwa, miłości i ciepła. Jednak w wielu domach zamiast okazywania sobie wzajemnego szacunku i zrozumienia, domownicy stykają się z brakiem poszanowania drugiego człowieka. Dla wielu ludzi dom rodzinny jest miejscem doznawania krzywd, cierpienia, dramatu, lęku oraz poczucia osamotnienia. Wszystko to rozgrywa się w murach domów ofiar. Zachowanie te na pozór społecznie zabronione, akceptowane są przez społeczeństwo.

Przemoc domowa bardzo często jest traktowana jako temat wstydlawy i upokarzający, osoby doświadczające przemocy zazwyczaj cierpią w milczeniu. Wcale nie musi tak być. Trzeba pokonać swój strach, przerwać milczenie i zwrócić się o pomoc do zaufanej osoby lub do instytucji, które wspierają ofiary przemocy domowej.

Zgodnie z Polską Deklaracją w Sprawie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie każdy człowiek ma następujące prawa i obowiązki:

- KAŻDY CZŁOWIEK ma prawo do życia w środowisku rodzinnym, wolnym od przemocy, która jest naruszaniem praw i dóbr osobistych,
- CZŁOWIEK doświadczający przemocy nie może być za nią obwiniany,
- DZIECI I MŁODZIEŻ mają prawo do wzrastania w bezpiecznym środowisku wolnym od przemocy, a obowiązkiem dorosłych jest im to zapewnić,
- KAŻDY CZŁOWIEK doświadczający przemocy ma prawo do pomocy prawnej, socjalnej, psychologicznej i medycznej, bez naruszania jego godności osobistej,
- KAŻDY CZŁOWIEK ma prawo do wiedzy potrzebnej do radzenia sobie z przemocą,
- KAŻDY CZŁOWIEK ma prawo do przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- KAŻDY CZŁOWIEK ma obowiązek udzielania pomocy ofiarom przemocy w rodzinie.

I. Definicje i specyfika przemocy domowej

Przemoc domowa to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
- d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
- e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej;

Przez osobę doznającą przemocy domowej należy rozumieć:

- a) małżonka, także w przypadku gdy małżeństwo ustało lub zostało unieważnione, oraz jego wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- b) wstępnych i zstępnych oraz ich małżonków,
- c) rodzeństwo oraz ich wstępnych, zstępnych i ich małżonków,
- d) osobę pozostającą w stosunku przysposobienia i jej małżonka oraz ich wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- e) osobę pozostającą obecnie lub w przeszłości we wspólnym pożyciu oraz jej wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- f) osobę wspólnie zamieszkującą i gospodarującą oraz jej wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- g) osobę pozostającą obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania,
- h) małoletniego – wobec których jest stosowana przemoc domowa.

Przez osobę doznającą przemocy domowej należy także rozumieć małoletniego będącego świadkiem przemocy domowej wobec osób, o których mowa powyżej. Osoba stosująca przemoc domową to natomiast osoba pełnoletnia, która dopuszcza się przemocy domowej wobec wymienionych osób.

Formy przemocy

Przemoc fizyczna – naruszanie nietykalności fizycznej poprzez np. bicie, szarpanie, kopanie, popychanie, obezwładnianie, duszenie itp.;

Przemoc seksualna – zmuszanie do określonych zachowań i kontaktów seksualnych (gwałt, zmuszanie do oglądania filmów, zdjęć pornograficznych itd.);

Przemoc psychiczna – słowne lub niewerbalne naruszanie godności osobistej poprzez izolowanie, wyzywanie, ośmieszanie, grożenie, krytykowanie, poniżanie itp.;

Przemoc ekonomiczna – nielożenie na utrzymanie osób, wobec których istnieje taki obowiązek, niezaspokajanie potrzeb materialnych, niszczenie rzeczy osobistych, demolowanie mieszkania, wynoszenie sprzętów domowych oraz ich sprzedawanie, uniemożliwianie bądź ograniczanie podjęcia pracy zarobkowej itp.:

Przemoc za pomocą środków komunikacji elektronicznej – wyzywanie, straszenie, poniżanie osoby w Internecie lub przy użyciu telefonu, robienie jej zdjęć lub rejestrowanie filmów bez jej zgody, publikowanie w Internecie lub rozsyłanie telefonem zdjęć, filmów lub tekstów, które ją obrażają lub ośmieszają itp.

Zaniedbywanie – niezaspokajanie podstawowych potrzeb psychicznych i biologicznych osób zależnych. Dotyczy to zarówno dzieci, osób starszych, niepełnosprawnych oraz chorych, których stan zdrowia wymaga opieki.

Przemoc domowa często jest procesem długotrwałych zmian zachodzących w relacji między członkami rodziny trwającym nieraz wiele lat, prowadzącym do stopniowego zniewalania osoby doświadczającej przemocy i całkowitego uzależnienia od osoby stosującej przemoc. Cechą charakterystyczną zjawiska jest tendencja do powtarzania się pewnych prawidłowości nazywanych cyklem przemocy, który składa się z trzech powtarzających się faz:

- FAZA BUDOWANIA NAPIĘCIA – stopniowy wzrost napięcia i agresywności sprawcy.
- FAZA ESKALACJI – faza gwałtownej przemocy, zagrażającej zdrowiu i życiu ofiary.
- FAZA MIESIĄCA MIODOWEGO – w której sprawca wyraża żal i przeprasza za swoje zachowanie.

Żeby mówić o przemocy muszą być spełnione jej kryteria, tj.:

Intencjonalność – działania osoby stosującej przemoc domową nie są przypadkowe. Intencjonalność nie musi oznaczać celowego krzywdzenia bliskich i zadawania im bólu. Osoba stosująca przemoc dąży do uzyskania pełnej kontroli i władzy nad osobą doznającą przemocy, do jej bezwzględnej posłuszeństwa. Jest przekonana, że wie co jest dobre dla pozostałych członków rodziny, a w związku z tym posiada wyłączne prawo podejmować decyzje, ustalać zasady życia w rodzinie – pozostali muszą się podporządkować.

Dysproporcja siły – nie chodzi tu jedynie o różnicę sił fizycznych, ale także przewagę związaną z pozycją społeczną, odpornością psychiczną, statusem materialnym itp. W związku opartym na przemocy jeden z partnerów czuje się silniejszy, a drugi – słabszy. W wyniku kolejnych aktów

przemocy różnica sił coraz bardziej się pogłębia, osoba doznająca przemocy staje się coraz bardziej bezradna, a osoba stosująca przemoc – coraz bardziej silna i bezkarna.

Naruszanie godności i praw – osoba stosująca przemoc domową narusza godność osoby doznającej przemocy, poniża ją, ośmiesza, pozbawia wszelkich praw (np. do kontaktów z rodziną, godziwych warunków życia, itp.)

Powodowanie cierpienia i szkód – osoby doznające przemocy doznają zarówno szkód fizycznych jak i psychicznych. W wyniku wieloletniej przemocy domowej mogą dojść do przekonania, że zasługują na takie traktowanie.

W przypadku występowania zjawiska przemocy domowej u osoby która jej doświadcza pojawiają się następujące mechanizmy:

Syndrom wyuczonej bezradności - to bezradność, która pojawia się w wyniku nabytych doświadczeń. Zwykle osoba doznająca przemocy poszukuje pomocy dla siebie. Często jednak okazuje się, że działania mające ją ochronić, nie skutkują i nie przynoszą oczekiwanych przez nią efektów. Nabiera przekonania, że cokolwiek zrobi, to i tak nie zmieni to jej sytuacji. Ma poczucie, że jest krzywdzona, źle traktowana, że znęcanie się nad członkiem rodziny jest przestępstwem, jednak nie jest w stanie zmotywować się do działania.

Zjawisko prania mózgu - mechanizm polegający na systematycznym, świadomym i celowym oddziaływaniu na człowieka w celu zmiany jego przekonań, postaw, uczuć, potrzeb. Działanie służące temu, aby członkowie rodziny funkcjonowali zgodnie z życzeniem osoby, która stosuje przemoc. Konsekwencjami „prania mózgu” są m.in. utrata poczucia własnej wartości oraz podporządkowanie się osobie stosującej przemoc domową. Metody stosowane w „praniu mózgu” to: izolacja, poniżanie i degradacja, monopolizacja uwagi, doprowadzenie do wyczerpania, wywoływanie lęku i depresji, naprzemiennosc kary i nagrody.

Syndrom sztokholmski - takim mianem określono mechanizm, który zaobserwowano u ofiar zamachu terrorystycznego w Sztokholmie. U osób przetrzymywanych przez terrorystów, a następnie uwolnionych przez policję pojawiły się reakcje, które większość obserwatorów uznała za irracjonalne. Niedawni zakładnicy zaangażowali się w proces obrony swoich oprawców, zamiast żądać sprawiedliwości, czy nawet odwetu (co w tej sytuacji byłoby bardziej zrozumiałe). Jedna z ofiar tak związała się z terrorystą, iż zawarła z nim związek małżeński. W tej sytuacji można mówić o „patologicznej wdzięczności” za to, co zamachowiec mógł zrobić, a w rezultacie tego nie uczynił. Mógł zabić, a tego nie zrobił. Był panem ich życia i śmierci i darował im to życie, więc tylko dzięki niemu żyją. Podobny mechanizm obronny pojawia się u osób doznających przemocy domowej. Są one wdzięczne za drobne przywileje, które jeszcze mają, za „miodowe miesiące”, za chwile spokoju i namiastkę uczucia ze strony krzywdzącego je partnera, a czasem nawet za to, że żyją.

Mechanizm „psychologicznej pułapki” - wiele osób odczuwa zdziwienie, kiedy dowiaduje się, że osoba doznająca przemocy domowej tkwi w związku, który przynosi jej cierpienie, w którym jest upokarzana i w którym nie respektuje się jej praw. Tymczasem osoba doznająca przemocy domowej żyje nadzieją, że będzie lepiej. Dlatego też inwestuje w ten związek. Obwiniając siebie za całe zło, wierzy, że jeśli bardziej się postara, to będzie lepiej. Ma poczucie, że zależy to właśnie od niej. Im więcej się stara i wkłada w to działanie więcej energii, tym trudniej jej ze związku zrezygnować.

Przemoc jest zjawiskiem występującym powszechnie w naszym społeczeństwie, obecna jest w codziennym życiu. Występowanie przemocy w lokalnej społeczności jest powiązane z innymi problemami społecznymi, w związku z czym ich rozwiązywanie powinno być wspólnym interesem zintegrowanych działań specjalistów, instytucji i organizacji takich jak: placówek oświatowych i opiekuńczo-wychowawczych, pomocy społecznej, służby zdrowia, instytucji porządku publicznego i organizacji pozarządowych.

II. Uwarunkowania prawne przemocy domowej

Akty prawne podejmujące tematykę przeciwdziałania przemocy domowej i regulujące postępowanie różnych podmiotów w stosunku do osób doznających przemoc domową oraz stosujących przemoc domową:

- Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997r. (Dz.U. z 1997r., nr 78, poz 483 ze zm.),
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (tj.: Dz.U. z 2021r., poz. 1249 ze zm.),
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997r. Kodeks Karny (tj.: Dz.U. z 2024r., poz. 17 ze zm.),
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997r. Kodeks postępowania karnego (tj.: Dz.U. z 2024r., poz. 37 ze zm.),
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tj.: Dz.U. z 2023r., poz. 901 ze zm.),
- Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (tj.: Dz.U. z 2023r., poz. 2809),
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj.: Dz.U. z 2024r., poz. 177),
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj.: Dz.U. z 2023r., poz. 2151),
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny wykonawczy (tj.: Dz.U. z 2023r., poz. 127 ze zm.),

- Ustawa z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich (tj.: Dz.U. z 2022r., poz. 1700 ze zm.).
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury "Niebieskie Karty" oraz wzorów formularzy "Niebieska Karta" (tj.: Dz.U. z 2023r., poz. 1870),
- Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie nadzoru i kontroli nad realizacją zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej (tj.: Dz.U. z 2023r., poz. 1165),
- Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 22 czerwca 2023 r. w sprawie programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową oraz wymagań kwalifikacyjnych wobec osób prowadzących te programy (tj.: Dz.U. z 2023r., poz. 1166),
- Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową (tj.: Dz.U. z 2023r., poz. 1163),
- Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla osób doznających przemocy domowej oraz wymagań kwalifikacyjnych wobec osób zatrudnionych w tych ośrodkach (tj.: Dz.U. z 2023r., poz. 1158),
- Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 21 czerwca 2023 r. w sprawie wzoru pouczenia rodziców, opiekunów prawnych lub faktycznych dziecka, któremu pracownik socjalny zapewnił ochronę w sytuacji zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą domową (tj.: Dz.U. z 2023r., poz. 1159),
- Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie wzoru zaświadczenia o zgłoszeniu się do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową lub w programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową oraz wzoru zaświadczenia o ukończeniu tych programów, a także wzorów pouczeń w związku z uczestnictwem osób stosujących przemoc domową w tych programach (tj.: Dz.U. z 2023r., poz. 1164),
- Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie Zespołu Monitorującego do spraw Przeciwdziałania Przemocy Domowej (tj.: Dz.U. z 2023r., poz. 1161),
- Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 4 września 2023 r. w sprawie procedury postępowania Policji przy wykonywaniu przez pracownika socjalnego zapewnienia ochrony dziecku w razie zagrożenia jego życia lub zdrowia w związku z

przemocą domową oraz podejmowaniu decyzji o zapewnieniu tej ochrony (tj.: Dz.U. z 2023r., poz. 1807),

- Rządowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030 przyjęty Uchwałą Nr 205 Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2023 r., (Monitor Polski z 2023r., poz 1232).

III. Charakterystyka Gminy Nidzica

Gmina Nidzica leży w południowo-zachodniej części województwa warmińsko-mazurskiego, w powiecie nidzickim. Jest ona największą obszarowo gminą (379 km²) powiatu nidzickiego, zajmuje około 40 procent jego powierzchni. Ponadto gmina zaliczana jest do większych jednostek samorządu terytorialnego pod względem powierzchni na tle województwa i kraju. Administracyjnie Gmina składa się z miasta Nidzica oraz 34 sołectw. Gmina Nidzica graniczy od północy z gminą Olsztynek, od strony zachodniej i częściowo południowej z gminą Kozłowo, dalej od strony południowej i częściowo wschodniej graniczy z gminą Janowiec Kościelny, od wschodu z gminami Janowo i Jedwabno. Gmina Nidzica, zwana jest „Bramą wjazdową na Warmię i Mazury”, ponieważ jej granice oddzielają geograficznie i historycznie Mazury od Mazowsza. Jest to region należący do obszaru Pojezierza Mazurskiego.

Gmina Nidzica obejmuje powierzchnię 378,88 km², co stanowi 39,54% powierzchni powiatu. Siedziba Gminy – miasto Nidzica – ma natomiast powierzchnię 6,86 km², co stanowi 2% powierzchni całej Gminy. W 2022 roku Gminę Nidzica zamieszkiwało łącznie 19585 osób. Liczba mieszkańców Gminy Nidzica w 2023 roku wynosiła 19425, w tym: kobiety – 10 023 oraz mężczyźni – 9 402, z czego liczba dzieci wyniosła 3 296.

Na terenie Gminy Nidzica funkcjonują następujące placówki oświatowe: niepubliczny żłobek, 2 przedszkola publiczne, 2 przedszkola niepubliczne, 1 przedszkole specjalne, 3 szkoły podstawowe na terenie miasta oraz 3 szkoły podstawowe na terenie wsi, Specjalny Ośrodek Szkolno - Wychowawczy, 2 szkoły ponadpodstawowe publiczne oraz 2 szkoły ponadpodstawowe niepubliczne. Ponadto do zasobów gminy Nidzica należy 13 świetlic, które działają na podstawie Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w tym 10 świetlic opiekuńczych - środowiskowych i 3 specjalistyczne – socjoterapeutyczne. Świetlice znajdują się na wykazie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego jako Placówki Wsparcia Dziennego.

Zadania pomocy społecznej gminy realizuje Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Nidzicy, natomiast powiatu Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nidzicy. W Nidzicy działa Środowiskowy Dom Samopomocy w Nidzicy.

Na terenie miasta funkcjonuje Powiatowy Urząd Pracy w Nidzicy, Prokuratura Rejonowa w Nidzicy i Sąd Rejonowy w Nidzicy, Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna, Poradnia Terapii Uzależnień i Współuzależnienia oraz Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych działająca przy MOPS w Nidzicy.

W zakresie podstawowej opieki zdrowotnej dla mieszkańców gminy Nidzica usługi świadczy: Zespół Opieki Zdrowotnej w Nidzicy oraz 4 placówki podstawowej opieki zdrowotnej.

W Gminie o bezpieczeństwo i porządek dbają instytucje: Komenda Powiatowa Policji w Nidzicy, Komenda Powiatowa PSP w Nidzicy, Straż Miejska w Nidzicy. Ponadto na terenie Gminy działają 4 organizacje Ochotniczej Straży Pożarnej. Narzędziem pozwalającym na zidentyfikowanie zagrożeń w Gminie Nidzica jest także funkcjonująca Mapa Zagrożeń Bezpieczeństwa.

W Nidzicy działa Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Nidzicy, który tworzy ofertę sportowo-rekreacyjną i współpracuje na wielu szczeblach działalności sportowej w gminie Nidzica. Obiekty i sprzęt sportowy udostępniany jest mieszkańcom Nidzicy i instytucjom. MOSiR wspiera organizacyjnie i merytorycznie wiele przedsięwzięć sportowych i innych organizowanych przez stowarzyszenia i podmioty współpracujące z Ośrodkiem.

Jednym z zasobów instytucjonalnych w zakresie upowszechniania edukacji kulturalnej oraz zaspokajania potrzeb i zainteresowań kulturalnych w gminie jest Nidzicki Ośrodek Kultury. Działalność kulturalną na terenie Nidzicy prowadzi również Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Nidzicy wraz z filią biblioteczną w Napiwodzie, Łynie, Jabłonce i filią miejską nr 1. Ponadto na terenie Gminy występują liczne atrakcje turystyczne, m.in.: Zamek Krzyżacki, Muzeum Ziemi Nidzickiej, Rezerwaty Przyrody (Źródła Rzeki Łyny, Rezerwat Żółwia Błotnego w Orłowie, Koniuszanka, Koniuszanka II), Klasztor, Łyński Młyn, Dawny Browar.

Na obszarze gminy Nidzica zarejestrowanych jest 43 stowarzyszeń i organizacji. Główne z nich to: Nidzicka Fundacja Rozwoju „NIDA”, Oddział Miejski Katolickie Stowarzyszenie „CIVITAS CHRISTIANA”, Polski Związek Niewidomych Koło w Nidzicy, Związek Inwalidów Wojennych RP Oddział w Nidzicy, Związek Harcerstwa Polskiego Komenda Hufca Nidzica, Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów, Związek Kombatanów RP i Byłych Więźniów Politycznych, Polskie Stowarzyszenie Na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną – Koło w Nidzicy.

W siedzibie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nidzicy działa Lokalny Punkt Pomocy Pokrzywdzonym Przepęstwem, który świadczy bezpłatnie pomoc prawną.

psychologiczną, materialną oraz rzeczową osobom pokrzywdzonym przestępstwem oraz ich najbliższym. Prowadzony jest również Punkt nieodpłatnych porad prawnych i nieodpłatnej mediacji przez adwokatów i radców prawnych zgłoszonych przez Okręgową Radę Adwokacką i Okręgową Izbę Radców Prawnych w Olsztynie.

IV. Analiza danych statystycznych dotyczących problemu przemocy domowej w Gminie Nidzica

Ustawa o pomocy społecznej nakłada na gminę obowiązek udzielania pomocy osobom i rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej. Do podstawowych zadań pomocy społecznej należą: wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb życiowych i umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka, a także zapobieganie trudnym sytuacjom życiowym przez podejmowanie działań mających na celu usamodzielnienie osób i rodzin oraz ich integrację ze środowiskiem. Osiągnięciu wyznaczonych celów służy udzielanie pomocy.

Liczbę rodzin i osób objętych wsparciem ze świadczeń wynikających z ustawy o pomocy społecznej w latach 2021-2023 przedstawia poniższa tabela.

Tabela Nr 1. Liczba rodzin i osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w Gminie Nidzica w latach 2021-2023

Wyszczególnienie	2021	2022	2023
Liczba rodzin	752	701	732
Liczba osób w rodzinach	1483	1602	1411
Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenia	752	748	733
- w tym świadczenie pieniężne	447	443	426
- w tym świadczenie pieniężne	368	355	359

Źródło: Opracowanie własne MOPS

Pomocy społecznej udziela się w szczególności z powodu: ubóstwa, sieroctwa, bezdomności, bezrobocia, niepełnosprawności, długotrwałej lub ciężkiej choroby, przemocy w rodzinie, potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi, potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych, braku umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej całodobowe placówki opiekuńczo-wychowawcze, trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w

Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą, trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego, alkoholizmu lub narkomanii, zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej oraz klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Dominującym powodem przyznawania świadczeń pomocy społecznej w latach 2021-2023 była długotrwała lub ciężka choroba. Kolejnymi najczęściej występującymi powodami udzielania świadczeń były: niepełnosprawność oraz bezrobocie. Powody trudnych sytuacji życiowych klientów Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nidzicy przedstawia poniższa tabela.

Tabela Nr 2. Powody przyznawania pomocy społecznej w Gminie Nidzica w latach 2021-2023

Powód trudnej sytuacji życiowej	2021		2022		2023	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie
Ubóstwo	94	176	108	176	114	203
Bezdomność	20	21	17	18	25	26
Potrzeba ochrony macierzyństwa	64	322	49	260	59	314
- w tym wielodzietność	44	251	40	229	48	270
Bezrobocie	126	315	119	297	136	330
Niepełnosprawność	182	309	168	283	184	312
Długotrwała lub ciężka choroba	432	776	428	770	393	700
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	97	393	87	384	97	395
- w tym rodziny niepełne	63	198	55	197	71	247
- w tym rodziny wielodzietne	36	208	44	255	41	234
Przemoc w rodzinie	3	5	4	8	2	10
Alkoholizm	37	73	31	51	27	51
Narkomania	4	16	5	9	7	13
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	11	20	12	15	5	6
Zdarzenia losowe	0	0	2	5	2	6
Sytuacja kryzysowa	3	7	0	0	1	4

Źródło: Opracowanie własne MOPS

Powyżej zamieszczone zostały szczegółowe dane dotyczące liczby osób i rodzin w poszczególnych grupach. Wymienione w ustawie dysfunkcje, z powodu których przyznawana była pomoc, mogły współwystępować ze sobą i z tego względu liczby osób i rodzin nie sumują się.

W Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Nidzicy zatrudniony jest asystent rodziny, który obejmuje swoim wsparciem rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych. W 2021 roku asystenta rodziny przydzielono 15 rodzinom, w 2022 - 24, natomiast w roku 2023 wsparciem objętych było 19 rodzin.

Zadania w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej realizuje w szczególności Zespół Interdyscyplinarny powoływany przez Burmistrza Nidzicy.

Zadaniem Zespołu Interdyscyplinarnego jest integrowanie i koordynowanie działań przedstawicieli różnych instytucji oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, diagnozowanie problemu przemocy domowej, podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą domową, inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą oraz rozpowszechnianie działań w stosunku do osób stosujących przemoc.

Celem powołania Zespołu Interdyscyplinarnego jest szybsze i skuteczniejsze podejmowanie działań zmierzających do zapewnienia bezpieczeństwa, wstrzymanie zjawiska przemocy domowej, a także planowanie i realizacja działań pomocowych w oparciu o diagnozę potrzeb (w tym realizacja procedury Niebieskiej Karty).

Podstawowym celem działania Zespołu Interdyscyplinarnego jest koordynacja działań w celu skutecznego rozwiązywania problemów określonych rodzin. Koordynacja ta łączy w sobie konieczność przepływu informacji między instytucjami mogącymi zapewnić pomoc, wypracowanie modelu pomocy dostosowanej do problemów danej rodziny oraz najbardziej efektywne, realne udzielanie pomocy.

W skład Zespołu wchodzi przedstawiciele: jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, policji, oświaty, ochrony zdrowia, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, kuratorzy sądowi i organizacji pozarządowych.

Istotnych danych na temat zjawiska przemocy domowej dostarczają sprawozdania z działalności Zespołu Interdyscyplinarnego, w tym dotyczące stosowania procedury „Niebieskie Karty”. W 2021 roku do Przewodniczącej Zespołu wpłynęły 42 formularze Niebieska Karta – A, w tym 31 wszczynających procedurę i 9 sporządzone kolejny raz w rodzinie już objętej procedurą. W roku 2022 roku liczba formularzy Niebieska Karta – A, które wpłynęły do Zespołu, zwiększyła się i wyniosła 54, w tym liczba formularzy wszczynających – 41, a liczba formularzy dotyczących rodzin, w których Niebieska Karta – A była już procedowana, wyniosła 13. W roku 2023 liczba formularzy Niebieska Karta – A wyniosła 41, w tym 34 wszczynających procedurę i 7 sporządzone kolejny raz w rodzinie już objętej procedurą.

Poniższa tabela prezentuje liczbę wypełnionych Niebieskich Kart - A w Gminie Nidzica w latach 2021-2023 oraz liczbę zakończonych procedur „Niebieskie Karty”.

Tabela Nr 3. Wybrane dane dotyczące stosowania procedury „Niebieskie Karty” w Gminie Nidzica w latach 2021-2023.

Wyszczególnienie	2021	2022	2023
Liczba formularzy Niebieska Karta – A, w tym:	40	54	41
- wypełnione przez przedstawicieli Policji	34	47	32
- wypełnione przez przedstawicieli pomocy społecznej	4	5	6
- wypełnione przez przedstawicieli GKRPA	2	0	2
- wypełnione przez przedstawicieli oświaty	0	1	1
- wypełnione przez przedstawicieli ochrony zdrowia	0	1	0
Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” w tym:	43	47	22
- z powodu ustania przemocy	28	37	22
- z powodu braku zasadności podejmowania działań	15	10	0

Źródło: Opracowanie własne ZI

Jak wynika z powyższych danych najczęściej Niebieskich Kart było prowadzonych w 2022 roku. Ich inicjatorami byli najczęściej funkcjonariusze Komendy Powiatowej Policji, a następnie przedstawiciele jednostek organizacyjnych pomocy społecznej.

Liczba zakończonych procedur Niebieskie Karty w 2023 r. w porównaniu do roku 2022 i 2021 uległa znacznemu zmniejszeniu.

Tabela Nr 4. Liczba osób objętych działaniami w ramach procedury „Niebieskie Karty” w Gminie Nidzica w latach 2021-2023.

Wyszczególnienie	2021	2022	2023
Liczba osób dotkniętych przemocą, w tym	103	104	100
- kobiety, w tym:	49	43	31
▪ starsze	9	6	6
- mężczyźni, w tym:	14	9	8
▪ starsi	3	2	3
- dzieci	40	52	61
Liczba osób stosujących przemoc, w tym	56	53	40
- mężczyźni	52	48	37
- kobiety	4	5	3

Źródło: Opracowanie własne ZI

Z prezentowanych danych wynika, że osobami podejrzanymi o stosowanie przemocy domowej są przede wszystkim mężczyźni, co jest związane z wykorzystywaniem przez nich swojej przewagi i podporządkowanie kobiety w obszarach siły fizycznej, pozycji społecznej czy zależności ekonomicznej. Należy podkreślić, iż wykazana duża liczba dzieci jako osób doznających przemocy nie wynika z faktu, iż są one bezpośrednimi adresatami przemocy domowej. W rodzinach w

których dochodzi do przemocy domowej pomiędzy małżonkami czy partnerami dzieci są świadkami takich sytuacji, uczestniczą w nich. Są częścią rodziny, w której relacje są zaburzone. Ich doświadczenie przemocy domowej jest być może jeszcze bardziej przenikliwe i bolesne niż bezpośredniej ofiary przemocy. Dzieci jako świadkowie bardzo często odczuwają bezsilność i brak poczucia jakiegokolwiek wpływu na sytuację.

Tabela Nr 5. Liczba rodzin objętych działaniami w ramach procedury „Niebieskie Karty” w Gminie Nidzica w latach 2021-2023 ze względu na formę przemocy.

Liczba rodzin Formy przemocy	2021	2022	2023
Przemoc psychiczna	44	46	39
Przemoc fizyczna	39	45	36
Przemoc seksualna	0	0	2

Źródło: Opracowanie własne ZI

Znęcanie się może przyjąć najróżniejsze formy – przemocy fizycznej, seksualnej lub psychicznej. Z prezentowanych danych wynika, iż w gminie Nidzica najczęściej dochodzi do przemocy psychicznej, która nie pozostawia widocznych śladów na ciele, przez co bywa bardzo trudna do udowodnienia. Bardzo często zdarzają się też sytuacje, w których sama ofiara przemocy psychicznej nie zdaje sobie sprawy z tego, co ją bezpośrednio dotyka.

Osoby doznające przemocy obejmowana są poradnictwem specjalistycznym. Osoby mają możliwość skorzystania z bezpłatnej pomocy prawnej, socjalnej i psychologicznej.

Tabela Nr 6. Liczba osób objętych pomocą w formie poradnictwa w Gminie Nidzica w latach 2021-2023.

Forma poradnictwa	2021	2022	2023
Psychologiczne	8	15	18
Pedagogiczne	9	10	24
Prawne	4	11	9
Medyczne	3	2	7
Socjalne	51	36	35
Zawodowe i rodzinne	13	6	5

Źródło: Opracowanie własne ZI

Wsparcia ofiarom przemocy udziela również Lokalny Punkt Pomocy Pokrzywdzonym Prześstępstwem, mający swoją siedzibę w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Nidzicy. Punkt świadczy bezpłatnie pomoc prawną, psychologiczną, materialną oraz rzeczową osobom pokrzywdzonym przześstępstwem oraz ich najbliższym.

Tabela Nr 7. Wsparcie udzielone przez Lokalny Punkt Pomocy Pokrzywdzonym Przesztemstwem w latach 2021-2023.

Forma wsparcia	2021	2022	2023
Pomoc specjalisty pierwszego kontaktu (liczba godzin)	1202	500	535
Pomoc prawna (liczba godzin)	266	219	248
Pomoc psychologa, psychoteraputy (liczba godzin)	157	153	116
Pomoc materialna (zł)	20 200	28 068	32 108

Źródło: Informacja uzyskana z Lokalnego Punktu Pomocy Pokrzywdzonym Przesztemstwem

Przemoc domowa jest przestępstwem. Przesztemstwo to znane jest w polskim kodeksie karnym jako przestępstwo znęcania się nad rodziną, określone w art. 207 Kodeksu Karnego:

1. Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

1a. Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą nieporadną ze względu na jej wiek, stan psychiczny lub fizyczny, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.

2. Jeżeli czyn określony w § 1 lub 1a połączony jest ze stosowaniem szczególnego okrucieństwa, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.

3. Jeżeli następstwem czynu określonego w § 1-2 jest targnięcie się pokrzywdzonego na własne życie, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od lat 2 do 15.

Znęcanie się należy do przestępstw ściganych z urzędu co oznacza, że organy ścigania są zobowiązane do wszczęcia postępowania, gdy istnieje uzasadnione podejrzenie, że doszło do przestępstwa. Do wszczęcia postępowania nie jest więc wymagana skarga osoby pokrzywdzonej.

Warto zaznaczyć, że także polska Konstytucja zabrania stosowania kar cielesnych (art. 40). Ponadto od 2010 roku obowiązuje całkowity zakaz stosowania kar cielesnych w wychowaniu w rodzinie. Zakaz ten wprowadziła nowelizacja ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Obecnie obowiązujące przepisy prawne zawierają kilka możliwości nakazania sprawcy przemocy opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym:

- pierwszym rozwiązaniem jest nakazanie sprawcy przemocy opuszczenia mieszkania w trybie art. 275a Kodeksu postępowania karnego. Zgodnie z tym przepisem opuszczenie lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym można nakazać oskarżonemu o przestępstwo popełnione z użyciem przemocy na szkodę osoby współzamieszkującej, jeśli zachodzi uzasadniona obawa, że ponownie popełni on takie przestępstwo wobec tej osoby, zwłaszcza jeśli groził jego popełnieniem. Nakaz ten można orzec w postępowaniu przygotowawczym na wniosek policji albo z urzędu na okres nie dłuższy niż 3 miesiące. Jeżeli mimo upływu tego czasu nakaz opuszczenia mieszkania będzie nadal

uzasadniony, to przedłużyć jego stosowanie może sąd pierwszej instancji właściwy do rozpoznania sprawy, na wniosek prokuratora. Nakaz może być przedłużony na dalsze okresy, nie dłuższe niż 3 miesiące. Orzeczenie nakazu opuszczenia lokalu mieszkalnego zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym jest niezależne od kwestii zameldowania w lokalu, a nawet własności nieruchomości czy innych do niej praw.

- kolejną prawną możliwością odseparowania sprawcy przemocy od ofiary jest art. 11a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Zgodnie z tym przepisem, jeśli osoba stosująca przemoc domową wspólnie zajmująca mieszkanie, swoim zachowaniem, polegającym na stosowaniu przemocy domowej, czyni szczególnie uciążliwym wspólne zamieszkiwanie, osoba doznająca tej przemocy może żądać, aby sąd zobowiązał go do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazał zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia.

- kolejna możliwość wydania wobec sprawcy przemocy nakazu opuszczenia mieszkania to etap sądowego postępowania karnego.

Zgodnie z art. 39 Kodeksu karnego do środków karnych zaliczamy m.in.:

a) zakaz przebywania w określonych środowiskach lub miejscach, kontaktowania się z określonymi osobami, zbliżania się do określonych osób lub opuszczania określonego miejsca pobytu bez zgody sądu,

b) nakaz okresowego opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym.

Tabela Nr 8. Dane statystyczne Komendy Powiatowej Policji w Nidzicy dotyczące zjawiska przemocy domowej w Gminie Nidzica w latach 2021-2023.

Sposób zakończenia postępowania z art. 207 KK	2021	2022	2023
Liczba wszczętych postępowań w związku z przemocą domową	29	15	21
Liczba wszczętych i prowadzonych postępowań w związku z przemocą domową	49	35	37
Liczba zatrzymań w związku z przemocą domową	30 powiat, w tym 17 gm. Nidzica	31 powiat, w tym 19 gm. Nidzica	26 powiat, w tym 13 gm. Nidzica
Liczba wydanych nakazów opuszczenia i zakazów zbliżania się	5 powiat, w tym 4 gm. Nidzica	5 powiat, w tym 2 gm. Nidzica	6 powiat, w tym 1 gm. Nidzica

Źródło: Informacja uzyskana z Komendy Powiatowej Policji w Nidzicy

Tabela Nr 9. Dane statystyczne Prokuratury Rejonowej w Nidzicy dotyczące zjawiska przemocy domowej w latach 2021-2023.

Sposób zakończenia postępowania z art. 207 KK	2021	2022	2023
Skierowanie do sądu aktu oskarżenia	18	11	18
Skierowanie do sądu wniosku o warunkowe umorzenie postępowania karnego	0	0	0
Umorzenie postępowania	11	4	10
Odmowa wszczęcia postępowania	19	19	16

Źródło: Informacja uzyskana z Prokuratury Rejonowej w Nidzicy

Tabela Nr 10. Dane statystyczne Sądu Rejonowego w Nidzicy dotyczące zjawiska przemocy domowej w latach 2021-2023.

Liczba orzeczonych w sprawach z art. 207 KK	2021	2022	2023
Kar pozbawiania wolności	8	12	6
Warunkowych zawieszeń kar pozbawiania wolności	5	9	4
Orzeczenie środków prawnych:			
- zakazu zbliżania się do określonych osób i miejsc	8	6	3
- nakaz opuszczenia lokalu	3	3	1
- udział w oddziaływaniach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc	0	3	0
- zobowiązania do leczenia odwykowego	1	1	2

Źródło: Informacja uzyskana z Sądu Rejonowego w Nidzicy

Celem podejmowanych działań w stosunku do sprawcy przemocy jest przede wszystkim uświadomienie negatywnych konsekwencji dotychczasowego postępowania. Służą temu między innymi programy korekcyjno-edukacyjne.

Program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc domową realizowany jest w formie grupowej, udział w nim jest bezpłatny. Celem programu jest zmiana niekonstruktywnych zachowań, zwiększenie zdolności do samokontroli, komunikowania się i budowanie właściwych relacji z bliskimi. Sprawcy przemocy trafiający do terapii dzielą się na dwa typy. Są to albo osoby zgłaszające się dobrowolnie na program korygujący, albo sprawcy, którym grożą sankcje prawne, a terapia jest warunkiem postawionym przez sąd, którego spełnienie pozawala na uniknięcie konsekwencji prawnych. Pomimo podejmowanych interwencji nie wiele osób stosujących przemoc zgłasza się do programu korekcyjno-edukacyjnego, realizowanego przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nidzicy.

Tabela Nr 11. Liczba osób objętych wsparciem Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Gminie Nidzica w latach 2021-2023 w związku z przemocą domową.

Wyszczególnienie	2021	2022	2023
Liczba osób z terenu gminy Nidzica objęta oddziaływaniami korekcyjno-edukacyjnymi	5	6	3
Liczba osób z terenu gminy Nidzica objęta oddziaływaniami psychologiczno-terapeutycznymi	0	0	0
Liczba osób z terenu gminy Nidzica objęta specjalistycznym poradnictwem	57	51	44

Źródło: Informacja uzyskana z Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Nidzicy

Warto zwrócić uwagę, że najczęściej interwencje funkcjonariuszy Komendy Powiatowej Policji w Nidzicy mają miejsce, gdy osoba stosująca przemoc domowa jest pod wpływem alkoholu. Gdy zachodzi uzasadnione podejrzenie, że osoba nadużywa alkoholu, by skutecznie udzielić rodzinie pomocy, niezbędne jest jej skierowanie na leczenie odwykowe.

Tabela Nr 12. Dane statystyczne Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Nidzicy dotyczące zjawiska przemocy domowej w Gminie Nidzica w latach 2021-2023.

Wyszczególnienie	2021	2022	2023
Liczba osób zgłoszonych do GKRPA, które stosowały przemoc domową	8	8	6
Liczba osób stosujących przemoc domową, które dobrowolnie poddały się leczeniu odwykowemu	3	2	1
Liczba wniosków skierowanych do Sądu, dotyczących osób, które stosowały przemoc domową	3	2	5

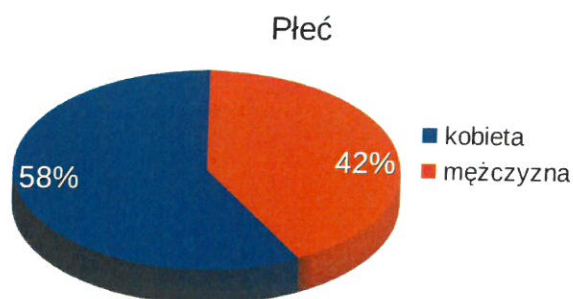
Źródło: Informacja uzyskana z GKRPA w Nidzicy

V. Analiza jakościowa zjawiska przemocy domowej na terenie Gminy Nidzica

W dniach od 29.01.2024r. do 12.02.2024r. odbyły się badania ankietowe wśród mieszkańców gminy mające na celu wskazanie poziomu wiedzy badanych mieszkańców na temat zjawiska przemocy domowej, instytucji wsparcia, reakcji na przemoc i zadowolenia z podejmowanych przez gminę działań w tym zakresie. Badanie przeprowadzone zostało w formie tradycyjnej, papierowej i miało charakter dobrowolny.

Badaniami objęto 310 dorosłych mieszkańców Gminy Nidzica. Wśród badanych osób, było 180 kobiet, co stanowi 58% badanych, natomiast mężczyzn było 130 – 42 %.

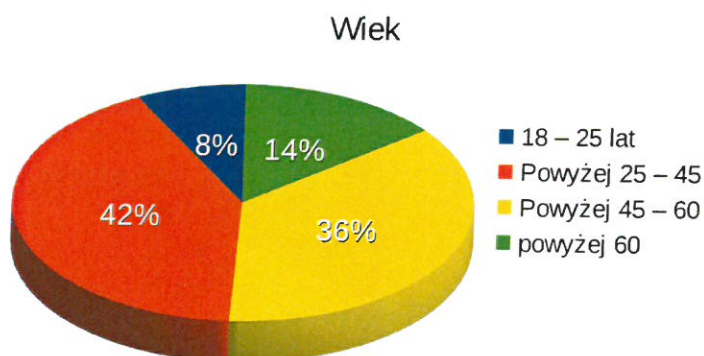
Wykres. 1. Płeć badanych mieszkańców.

Wykres. 2. Miejsce zamieszkania badanych mieszkańców.

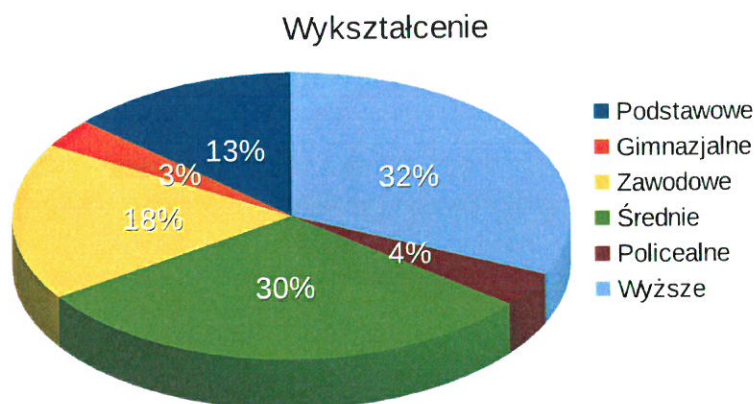

Wykres. 3. Wiek badanych mieszkańców.

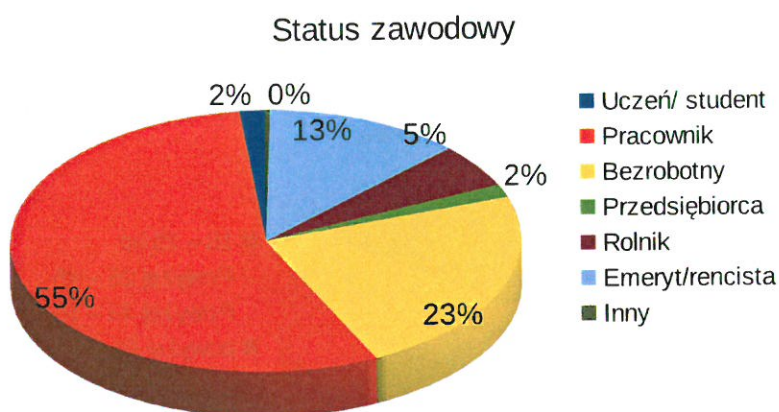
Większość badanych to osoby w przedziale wiekowym: 25-45 lat i jest to 42% badanych (129 osób). To przede wszystkim okres największej aktywności zarówno społecznej i zawodowej człowieka. Wśród badanej populacji 36% – 113 osób znajduje się w przedziale wiekowym powyżej 45-60, 14 % respondentów to osoby w wieku powyżej 60 lat, natomiast 8% badanych mieszkańców miało 18 – 25 lat.

Wykres. 4. Wykształcenie badanych mieszkańców.

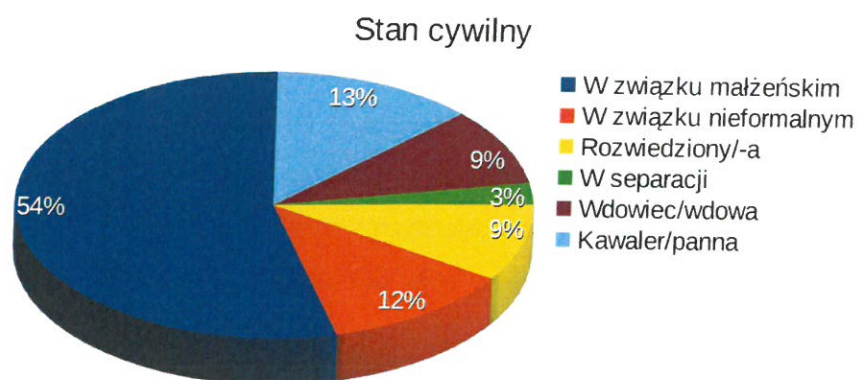
Większość badanych (32%) posiadała wykształcenie wyższe, niewielu mniej respondentów zakończyła edukację z wykształceniem średnim – 30%, 18% badanych mieszkańców posiadało wykształcenie zawodowe. Wśród badanych znajdowały się również osoby z wykształceniem podstawowym – 13%, policealnym – 4 % oraz gimnazjalnym – 3%.

Wykres. 5. Status zawodowy badanych mieszkańców.

Zdecydowana większość badanych (55%) posiadała stałą pracę, 23% badanych było bezrobotnymi, 13% osób stanowili renciści i emeryci, 5% badanych osób było rolnikami, a po 2% respondentów było w grupie uczniów i studentów oraz przedsiębiorców. Wśród badanych mieszkańców jedna osoba zaznaczyła, że otrzymuje zasiłek stały.

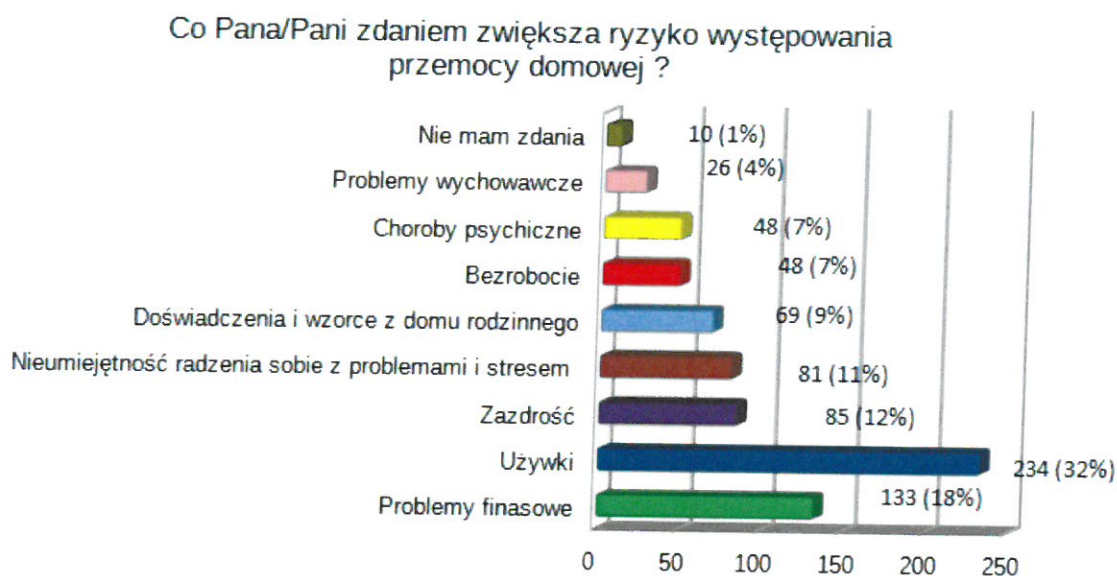
Wykres. 6. Stan cywilny badanych mieszkańców.

Większość badanych mieszkańców Gminy Nidzica – 54% pozostawała w związku małżeńskim, 12% badanych osób tworzyło związek nieformalny, 12% badanych było rozwiedzionych lub w separacji, 9% badanych osób stanowili wdowcy i wdowy, natomiast 13% respondentów – kawalerowie i panny.

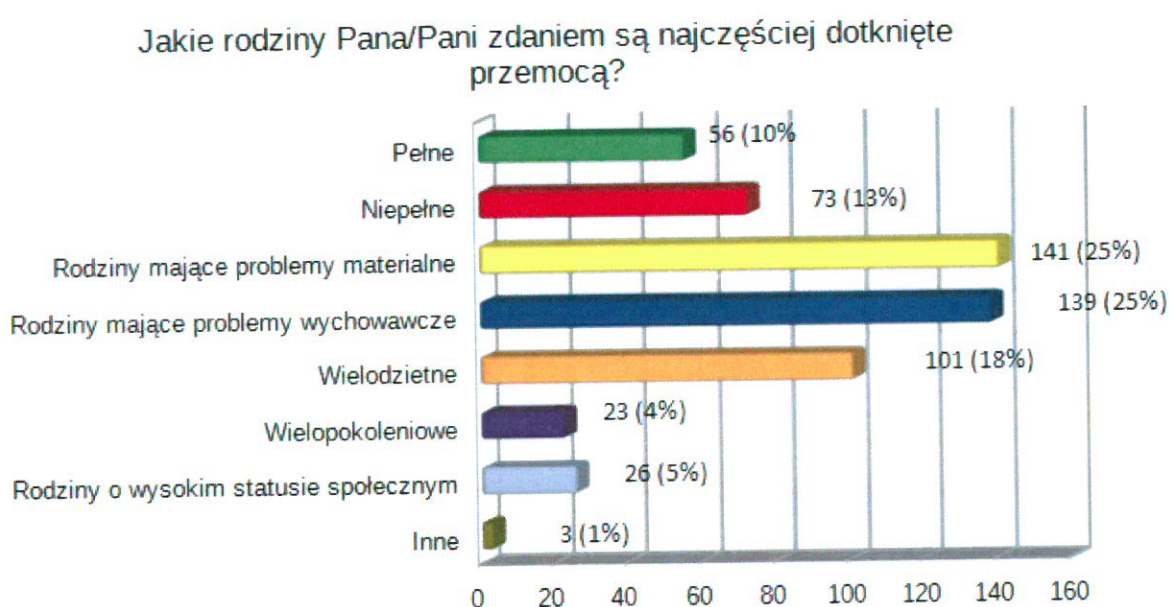
Przeprowadzona diagnoza lokalna miała przede wszystkim na celu zbadanie skali zjawiska przemocy w Gminie Nidzica oraz wiedzę respondentów na temat działań mających na celu przeciwdziałanie przemocy. Pierwsze pytanie dotyczyło czynników, które zwiększają ryzyko występowania przemocy domowej. Ankietowani mieli możliwość zaznaczenia maksymalnie trzech wybranych odpowiedzi.

Wykres 9. Czynniki zwiększające ryzyko występowania przemocy domowej.

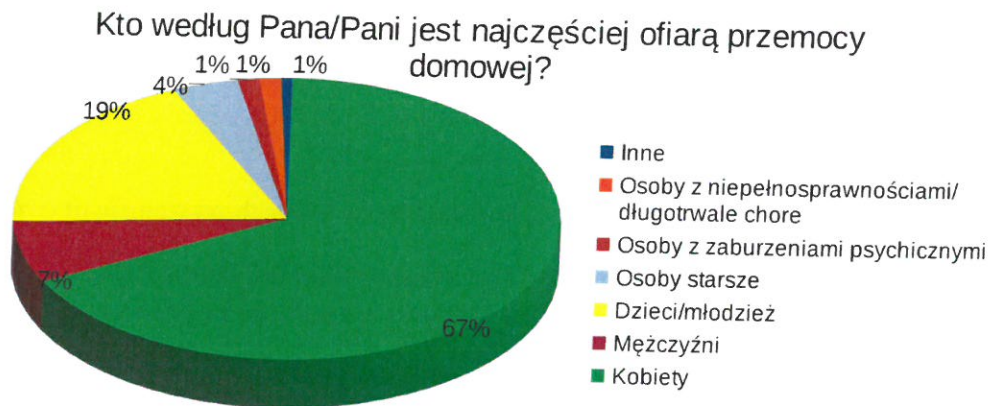
Najczęstszą przyczyną przemocy w rodzinie według respondentów są używki (np. alkohol, narkotyki itp.) - 32% wszystkich odpowiedzi, następnie problemy finansowe -133 odpowiedzi, co stanowi 18%, 85 ankietowanych zaznaczyło jako czynnik zwiększający ryzyko występowania przemocy domowej zazdrość (12% wszystkich odpowiedzi). Nieumiejętność radzenia sobie z problemami i stresem wskazało 81 osób, doświadczenie i wzorce z domu rodzinnego – 59 osób, co stanowi 9%. Czynnik bezrobocia i chorób psychicznych wybrało po tyle samo ankietowanych tj, 48 osób. Najrzadziej wskazywanym czynnikiem były problemy wychowawcze – 4% wszystkich odpowiedzi. Wśród badanej populacji 10 respondentów nie miało zdania.

Wykres 10. Rodziny, w których najczęściej występuje przemoc.

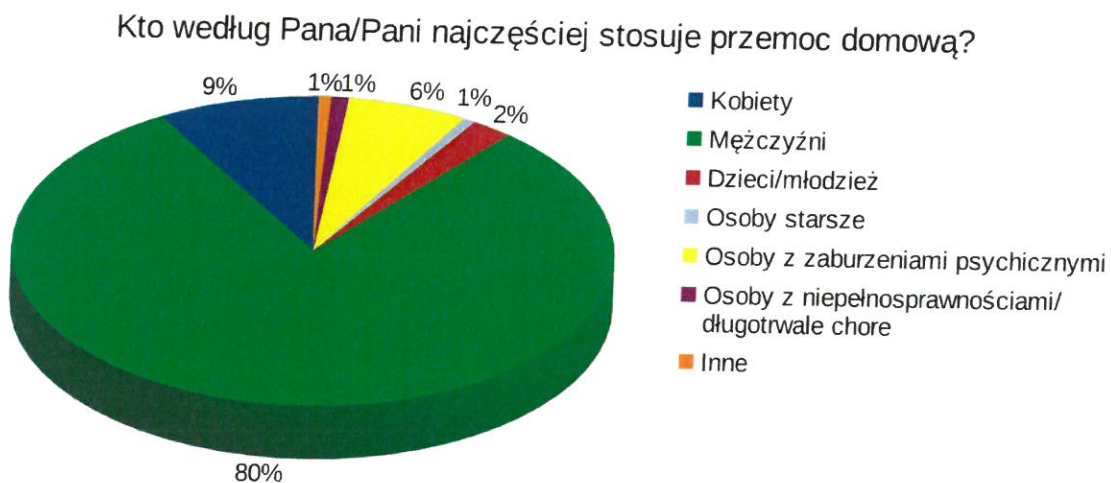
W badaniu zadano respondentom pytanie dotyczące zdania na temat, w jakich rodzinach najczęściej występuje przemoc. Ankietowani mieli możliwość zaznaczenia maksymalnie trzech wybranych odpowiedzi. Według badanych przemoc domowa najczęściej występuje w rodzinach mających problemy materialne oraz problemy wychowawcze (po 25% wszystkich odpowiedzi). Wśród badanych 101 osób uważa, że to rodziny wielodzietne dotknięte są przemocą domową, 73 osoby wskazują na rodziny niepełne, natomiast 56 na rodzin pełne, co stanowi 10% wszystkich odpowiedzi. Dwóch ankietowanych uważa, że „nie ma reguły” i „w każdej” rodzinie może wystąpić przemoc domowa, natomiast jedna osoba wskazała konkubinat.

Wykres 11. Ofiary przemocy domowej

Ponad połowa badanych mieszkańców – 67% uważa, że to kobiety są najczęściej ofiarą przemocy. Uważa tak 80% badanych kobiet i 49% badanych mężczyzn. 19% respondentów wskazuje na dzieci i młodzież. Zaznaczyć należy, że to mężczyźni częściej wskazywali na dzieci i młodzież jako ofiary przemocy – 28% badanych mężczyzn oraz 12% kobiet. Wśród ankietowanych 7% zaznaczyło mężczyzn, natomiast 4% osoby starsze. Najmniejszy odsetek badanych – po 1% wskazało na osoby z zaburzeniami psychicznymi oraz na osoby z niepełnosprawnościami lub długotrwale chore. Dwóch ankietowanych uważa, że „nie ma reguły” i „każdy” może być ofiarą przemocy.

Wykres 12. Sprawcy przemocy domowej

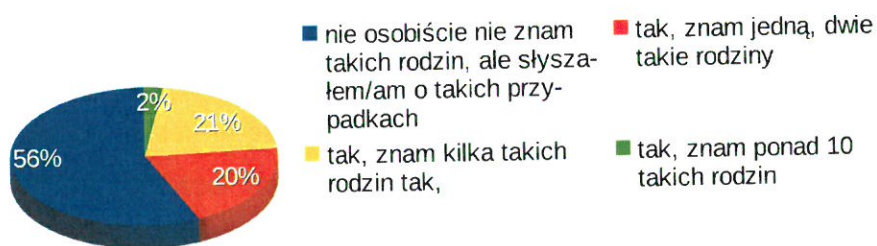

Ponad połowa badanych mieszkańców – 80% uważa, że mężczyźni są najczęstszymi sprawcami przemocy. Uważa tak 84% badanych kobiet i 75% badanych mężczyzn. 9%

respondentów wskazuje na kobiety, 6% badanych zaznaczyło osoby z zaburzeniami psychicznymi. Najmniejszy odsetek badanych wskazało na osoby starsze i osoby z niepełnosprawnościami - po 1%. Dwóch ankietowanych uważa, że „nie ma reguły” i „każdy” może stosować przemoc wobec bliskich.

Wykres 13. Znajomość rodzin na terenie Gminy Nidzicy, w których występuje przemoc.

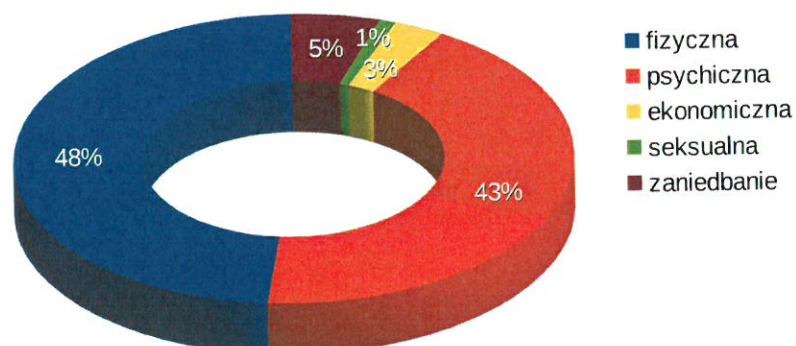
Czy zna Pan/Pani rodziny zamieszkujące na terenie gminy Nidzicy, w których występuje przemoc?

W badaniu zadano respondentom pytanie dotyczące znajomości rodzin, w których występuje przemoc domowa. Większość badanych mieszkańców Gminy Nidzica deklarowała, że nie zna żadnej rodziny, w której występuje przemoc fizyczna, ale słyszeli o takich przypadkach – 56%. 21% zadeklarowało, że zna kilka takich rodzin, natomiast 20% badanych przyznało, że zna jedną, dwie takie rodziny. Niewielki odsetek badanych – 2% wskazało, że zna ponad 10 takich rodzin.

Wykres 14. Formy przemocy najczęściej stosowane w rodzinie

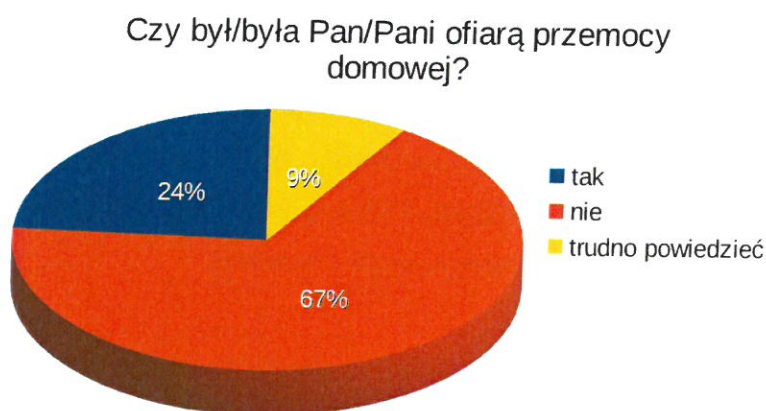
Jaka Pana/Pani zdaniem forma przemocy jest najczęściej stosowana w rodzinie?

Ankietowani mogli się też wypowiedzieć na temat najczęściej stosowanych form przemocy. Wśród badanej populacji 48% osób uważa, że przemoc fizyczna jest najczęściej występującą formą przemocy domowej. Drugie miejsce – 43% zajęła przemoc psychiczna. Wskazanie tej formy przemocy jako równie często występującej jest o tyle ważne, że świadczy o wyższej świadomości badanych w zakresie teoretycznej wiedzy o przemocy domowej. Oczywiście, przemoc psychiczna jest trudna do udowodnienia, ale przy coraz większej wiedzy społecznej warto się nad tym tematem pochylić i kwalifikować użycie i poniżanie na tym samym poziomie niebezpieczeństwa osobistego, co kopanie i uderzanie.

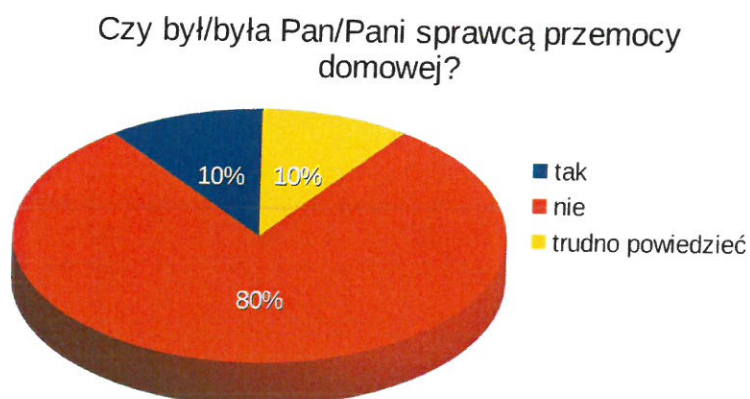
Najmniejszy odsetek badanych wskazał na zaniedbanie (5%), przemoc ekonomiczną (3%) i przemoc seksualną (1%) jako dominującą w procesie przemocy domowej.

Wykres 15. Doświadczanie przemocy domowej

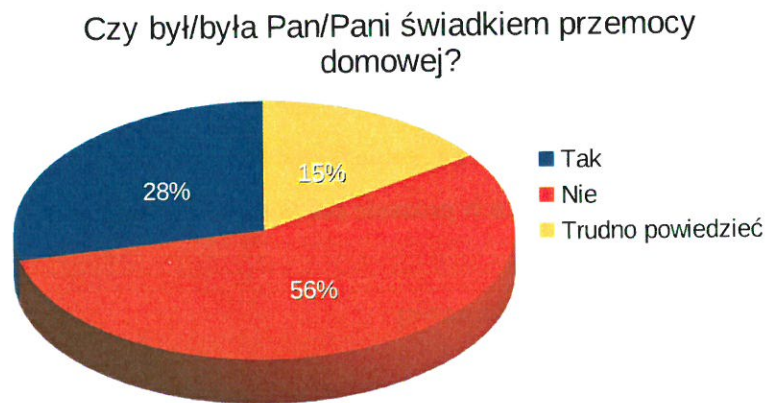
Zdecydowana większość ankietowanych – 67% deklaruje, że nie była ofiarą przemocy, natomiast 24% badanych przyznaje, że tak. 9% respondentów nie była w stanie jednoznacznie stwierdzić czy była dotknięta przemocą.

Wykres 16. Stosowanie przemocy domowej

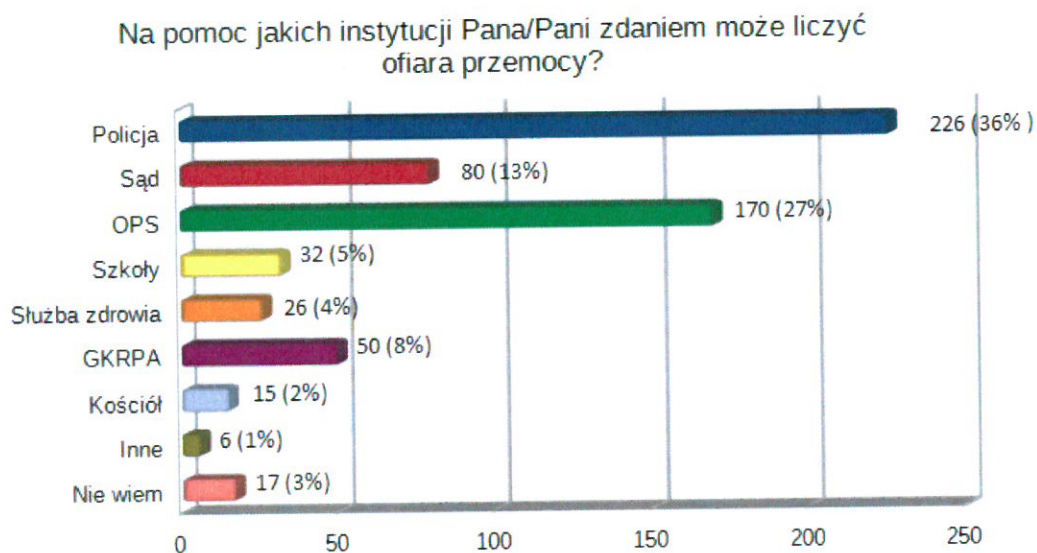
Zdecydowana większość ankietowanych deklaruje, że nie była sprawcą przemocy – 80%, natomiast 10% badanych przyznaje, że tak. Również 10% respondentów nie była w stanie jednoznacznie stwierdzić czy kiedykolwiek stosowała przemoc.

Wykres 17. Bycie świadkiem przemocy domowej

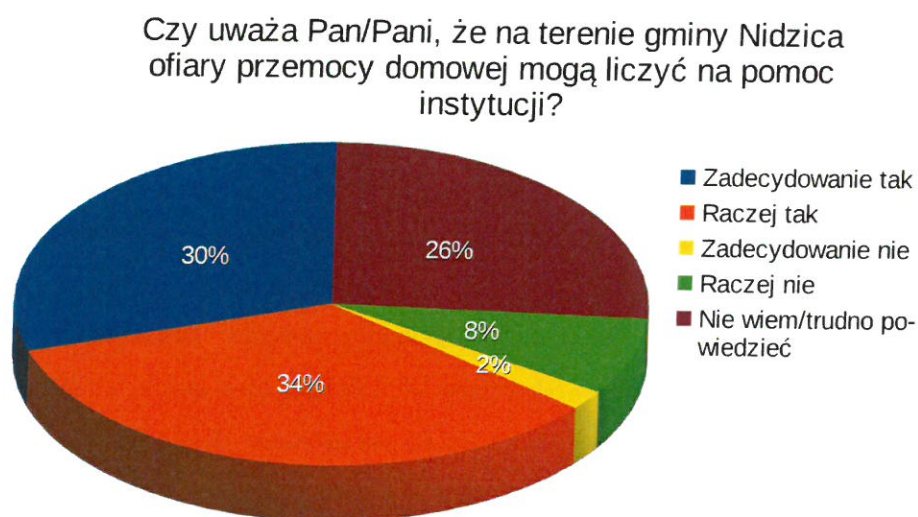
Wykres przedstawia odpowiedzi respondentów na pytanie, czy byli świadkiem przemocy domowej. Ponad połowa badanych tj. 56% stwierdziła, że nie była świadkiem przemocy wobec najbliższych, 28% wskazało na odpowiedź tak. 15% respondentów nie była w stanie jednoznacznie stwierdzić czy kiedykolwiek byli świadkami przemocy domowej.

Wykres 18. Instytucje udzielające pomocy ofiarom przemocy domowej.

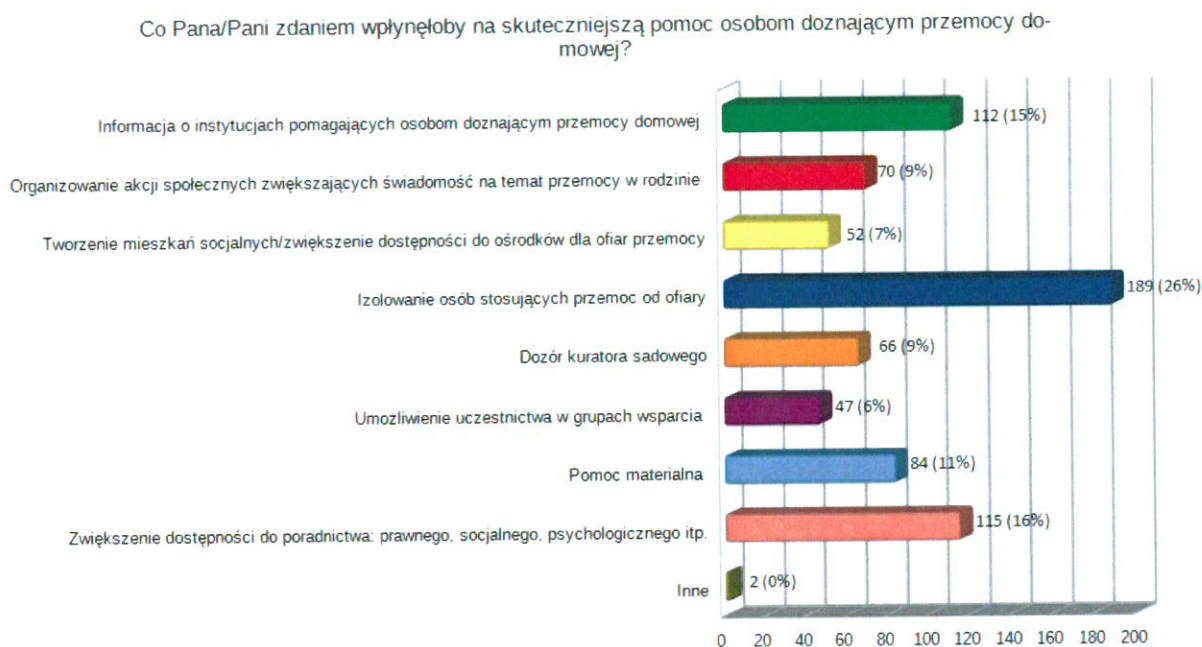
Wykres 18 przedstawia odpowiedzi na pytanie na pomoc jakich instytucji może liczyć ofiara przemocy. Ankieterzy mieli możliwość zaznaczenia maksymalnie trzech wybranych odpowiedzi. Według badanych (226 osób, co stanowi 36% wszystkich odpowiedzi) wskazała na policję, natomiast 170 osób wskazało na ośrodek pomocy społecznej (27% wszystkich odpowiedzi). W dalszej kolejności wymieniano sąd, Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i szkoły. Najmniejszy odsetek badanych zaznaczyło służbę zdrowia oraz kościoły. Niestety 17 ankietowanych nie wiedziało do jakich instytucji miałoby się zgłosić, a 4 respondentów wskazało na inną placówkę wsparcia, podając rodzinę i przyjaciół, telefon zaufania oraz organizacje pozarządowe. Dwóch badanych uważa, że nie ma takich instytucji, na które ofiary mogłyby liczyć.

Wykres 19. Ocena instytucji działających na terenie Gminy Nidzica na rzecz ofiar przemocy

Respondenci zostali zapytani o to, czy uważają, że na terenie Gminy Nidzica ofiary przemocy domowej mogą liczyć na pomoc instytucji. Wykres 19 pokazuje, że większość badanych uważa, że ofiary mogą liczyć na wsparcie instytucji wskazując na raczej tak – 34% lub zdecydowanie tak – 30%. 26% ankietowanym trudno wypowiedzieć się na dany temat. 10% mieszkańców wskazało na odpowiedź negatywną, tj. zdecydowanie nie lub raczej nie.

Wykres 20. Działania, które mogłyby wpłynąć na skuteczniejszą pomoc ofiarom przemocy.

Badani mieszkańcy odpowiedzieli również na pytanie o to, co wpłynęłoby na skuteczniejszą pomoc osobom doznającym przemocy domowej. Ankietowani mieli możliwość zaznaczenia maksymalnie trzech wybranych odpowiedzi. Największy odsetek badanych wskazywał na izolowanie osób stosujących przemoc od ofiary – 189 ankietowanych i 26% wszystkich odpowiedzi. Porównywalnie wskazywano na potrzebę zwiększenia dostępności do poradnictwa: prawnego, socjalnego, psychologicznego itp. (16% wszystkich odpowiedzi) oraz informację o instytucjach pomagających osobom doznającym przemocy domowej (15% odpowiedzi). Najmniej badanych wskazało na tworzenie mieszkań socjalnych/zwiększenie dostępności do ośrodków dla ofiar przemocy (52 osoby) oraz umożliwienie uczestnictwa w grupach wsparcia (47 ankietowanych). Dwóch badanych mężczyzn uważa, że na skuteczniejszą pomoc osobom doznającym przemocy domowej wpłynęłaby „większa empatia pracowników socjalnych” oraz „wsparcie i nakierowanie na jakieś rozwiązanie sytuacji”.

Mity i stereotypy funkcjonują w każdym społeczeństwie. Stereotypy dotyczące przemocy domowej przekonują o słuszności braku reakcji ze strony świadków przemocy, ofiary zmuszają do milczenia, a sprawców utwierdzają w przekonaniu o bezkarności ich czynów. Poniżej prezentujemy wyniki badań dotyczące niektórych stereotypów związanych z przemocą domową.

Tabela Nr 13. Stereotypy dotyczące przemocy domowej według badanych kobiet i mężczyzn z terenu Gminy Nidzica

	Tak			Nie			Trudno powiedzieć		
	K	M	Ogółem	K	M	Ogółem	K	M	Ogółem
Stosowanie klapsów przez rodziców jest przemocą	84 47%	46 35%	130 42%	56 31%	66 51%	122 39%	40 22%	18 14%	58 19%
Istnieją okoliczności, które usprawiedliwiają stosowanie przemocy	20 11%	34 26%	54 17%	138 77%	81 62%	219 71%	22 12%	15 12%	37 12%
Zakaz stosowania kar fizycznych wobec dziecka jest słuszny	116 64%	64 49%	180 58%	38 21%	42 32%	80 26%	26 14%	24 18%	50 16%
Nie należy się wtrącać w życie prywatne rodziny	44 24%	48 37%	92 30%	78 43%	47 36%	125 40%	58 32%	35 27%	93 30%
Gwałt w małżeństwie nie istnieje	37 21%	24 18%	61 20%	111 62%	72 55%	183 59%	32 18%	34 26%	66 21%
Przemoc jest tylko wtedy, gdy widoczne są ślady na ciele np. siniaki, rany	23 13%	25 19%	48 15%	141 78%	95 73%	236 76%	16 9%	10 8%	26 8%
Wydzielanie pieniędzy i kontrolowanie wszystkich wydatków współmałżonka/partnera świadczy o gospodarności	26 14%	35 27%	61 20%	126 70%	73 56%	199 64%	28 16%	22 17%	50 16%
Silne zdenerwowanie usprawiedliwia stosowanie wyzwisk wobec innej osoby	15 8%	9 7%	24 8%	148 82%	104 80%	252 81%	17 9%	17 13%	34 11%

Stereotyp, że klaps to nie bicie, a metoda wychowawcza nadal funkcjonuje w społeczeństwie. Wyniki badań są jednak obiecujące, gdyż tylko 39% ankietowanych tak uważa, większość stanowią tu mężczyźni – 51% ankietowanych mężczyzn. 58% badanych deklaruje, że zakaz stosowania kar fizycznych wobec dziecka jest słuszny.

Kolejny stereotyp funkcjonujący w naszym społeczeństwie dotyczy przekonania, że przemoc domowa to prywatna sprawa i nikt nie powinien się wtrącać. Wśród badanej populacji 30% nadal jest tego zdania. Również 30% respondentów nie była w stanie jednoznacznie odpowiedzieć czy należy się wtrącać w życie prywatne rodziny. Zaznaczyć należy, że przemoc domowa jest przestępstwem, ściganym przez prawo, nie jest tylko „sprawą rodzinną”. Każdy, kto się o niej dowie jest zobowiązany poinformować o tym odpowiednie służby, w celu udzielenia wszechstronnej pomocy.

Zgodnie z art. 197 kodeksu karnego gwałtem jest doprowadzenie innej osoby do poddania się czynowi nierządnemu lub do wykonania takiego czynu, stosując przemoc, groźbę bezprawną lub podstęp. Wśród ankietowanych większość (59%) uważa, że gwałt w małżeństwie istnieje. Nie ma bowiem przepisu, że nie dotyczy to bliskich napastnika, każdy ma prawo do decydowania o swoim życiu intymnym, a ślub i wspólne życie tego prawa nie odbiera.

Kolejnym stereotypem jest przekonanie, że przemoc jest wtedy, gdy są widoczne ślady na ciele ofiar. Wśród ankietowanych zdecydowana większość tj. 78% nie zgadza się z tym

stwierdzeniem i uważa, że przemoc to nie tylko siniaki, złamania czy oparzenia, to także poniżanie, obelgi, zmuszanie do określonych zachowań, grożenie, zastraszanie.

Nic nie usprawiedliwia stosowania przemocy. Z badań wynika, że tylko 17% ankietowanych uważa, że przemoc można usprawiedliwić. Nic bardziej mylnego, bo to osoba, która stosuje przemoc jest odpowiedzialna za swoje zachowanie. Wśród ankietowanych zdecydowana większość – 81% uważa również, że silne zdenerwowanie nie może stanowić usprawiedliwienia do stosowania wyzwisk wobec innej osoby.

Celowe uzależnienie finansowe, wydzielanie, kontrolowanie, nadmierne krytykowanie wydatków, to przejaw przemocy ekonomicznej, która pozostaje obszarem najmniej zrozumianym oraz trudnym do scharakteryzowania. Wśród ankietowanych 64% nie zgadza się z twierdzeniem, że wydzielanie pieniędzy i kontrolowanie wszystkich wydatków współmałżonka lub partnera świadczy o jego gospodarności. Uważa tak 70% ankietowanych kobiet, natomiast 56 % mężczyzn.

Wyniki badań pokazują, że społeczeństwo Gminy Nidzica przejawia wysoki poziom świadomości odnośnie zachowań przemocowych, co daje możliwości skutecznej pracy w obszarze przeciwdziałania przemocy.

VI. Analiza SWOT

Opracowana diagnoza problemu przemocy domowej, a także potrzeby i oczekiwania zgłaszane przez osoby działające w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie umożliwiły sporządzenie analizy SWOT (ang. Strengths – mocne strony, Weaknesses – słabe strony, Opportunities – szanse, Threats – zagrożenia). Jest to narzędzie, które umożliwia pogłębienie diagnozy oraz wskazanie ważnych rozwiązań systemowych i lokalnych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej oraz określa mocne i słabe strony, a także szanse i zagrożenia systemu przeciwdziałania przemocy domowej w Gminie Nidzica.

MOCNE STRONY

- Działanie Zespołu Interdyscyplinarnego, grup diagnostyczno-pomocowych oraz instytucji działających w zakresie przeciwdziałania przemocy
- Dostęp do specjalistycznego wsparcia rodzinom dotkniętym problemem przemocy oraz uzależnień
- Placówki wsparcia dziennego
- Wyspecjalizowana kadra posiadająca wiedzę z zakresu pracy z rodzinami dotkniętymi zjawiskiem przemocy

- Zwiększająca się świadomość społeczna dotycząca zjawiska przemocy domowej i reagowanie na sytuacje przemocowe
- Upowszechnianie wśród dzieci i młodzieży działań informacyjnych, profilaktycznych i edukacyjnych w zakresie przeciwdziałania przemocy.

SŁABE STRONY

- Brak w gminie grup wsparcia dla ofiar przemocy domowej
- Długi okres oczekiwania na konsultacje lekarzy specjalistów: psychiatry dziecięcego neurologa
- Niewystarczająca liczba mieszkań socjalnych
- Zbyt małe zaangażowanie przedstawicieli niektórych instytucji zobowiązanych do realizacji zadań wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej
- Brak ośrodka interwencji kryzysowej
- Brak w gminie organizacji pozarządowych działających w obszarze przeciwdziałania przemocy.

SZANSE

- Integrowanie i koordynowanie działań w środowisku lokalnym przez Zespół Interdyscyplinarny oraz rozwiązywanie problemów poszczególnych rodzin przez grup diagnostyczno-pomocowych
- Zwiększająca się dostępność specjalistycznego wsparcia dla ofiar przemocy
- Możliwość wykorzystania istniejących przepisów prawa
- Możliwość pozyskania środków zewnętrznych na programy przeciwdziałania przemocy domowej
- Wzrost kompetencji przedstawicieli służb i instytucji realizujących zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy domowej.

ZAGROŻENIA

- Niska skuteczność programów terapeutycznych kierowanych do osób uzależnionych oraz programów korekcyjno-edukacyjnych kierowanych do sprawców przemocy
- Łatwy dostęp do substancji psychoaktywnych
- Niski poziom zaufania do instytucji i niechęć do współpracy ze strony rodzin
- Utrzymujące się w społeczeństwie przekonania i stereotypy dot. przemocy oraz przyzwolenie społeczne na stosowanie przemocy domowej
- Wykorzystywania procedury „Niebieskie Karty” w sprawach konfliktowych.

VII. Adresaci programu

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej skierowany jest do osób doznających przemocy domowej, osób stosujących przemoc domową, świadków przemocy domowej, przedstawicieli instytucji, organizacji i służb zobowiązanych do udzielania pomocy, a także do całej społeczności lokalnej Gminy Nidzica.

VIII. Cel główny i cele szczegółowe programu

Głównym celem programu jest przeciwdziałanie zjawiska przemocy domowej, ochrona osób dotkniętych przemocą domową oraz zwiększenie dostępności i skuteczności profesjonalnej pomocy.

Cele szczegółowe programu:

1. Rozwijanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy.

1.1. Podwyższenie świadomości społecznej dotyczącej zjawiska przemocy domowej i reagowania na sytuacje przemocowe.

Odpowiedzialny za realizację: Zespół Interdyscyplinarny, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Nidzicy, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Placówki Oświatowe.

Sposób realizacji: rozpowszechnianie ulotek, broszur i plakatów w szkołach oraz informatora na terenie Gminy Nidzica, zamieszczenie informacji na stronie internetowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nidzicy m.in. baza danych infrastruktury instytucji rządowych i samorządowych, a także podmiotów oraz organizacji pozarządowych udzielających pomocy osobom doznającym przemocy domowej i stosującym przemoc domową na terenie województwa warmińsko-mazurskiego.

Harmonogram: od 2024-2029

Wskaźniki realizacji: liczba rozpowszechnionych ulotek, broszur, plakatów i informatora.

1.2. Prowadzenie działań edukacyjnych dla dzieci i młodzieży z zakresu rozwiązywania konfliktów bez użycia przemocy.

Odpowiedzialny za realizację: Zespół Interdyscyplinarny, Placówki Oświatowe, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Nidzicy, w tym placówki wsparcia dziennego, Komenda Powiatowa Policji w Nidzicy.

Sposób realizacji: organizowanie lokalnych kampanii społecznych, prowadzenie zajęć specjalistycznych i działań profilaktycznych dla dzieci i młodzieży organizowanie konkursów dotyczących problemu przemocy.

Harmonogram: 2024 – 2029

Wskaźniki realizacji: liczba zorganizowanych lokalnych kampanii społecznych, liczba przeprowadzonych zajęć specjalistycznych i działań profilaktycznych, liczba zorganizowanych konkursów.

1.3 Prowadzenie edukacji w celu wzmocnienia kompetencji wychowawczych rodziców.

Odpowiedzialny za realizację: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.

Sposób realizacji: szeroko rozumiana praca socjalna, udzielanie indywidualnych porad, objęcie rodzin wsparciem asystenta rodziny.

Harmonogram: 2024 – 2029

Wskaźniki realizacji: liczba rodzin objętych pracą socjalną, liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny.

Oczekiwane rezultaty

- zwiększenie wiedzy i świadomości społeczeństwa w zakresie przemocy domowej,
- zwiększenie wrażliwości społecznej na przejawy przemocy,
- zapobieżenie powstawaniu mechanizmów przemocy w rodzinach doświadczających trudności w funkcjonowaniu,
- zwiększenie wiedzy społeczeństwa w zakresie dostępnych form pomocy i wsparcia w przypadku wystąpienia przemocy domowej.

2. Zwiększenie pomocy i ochrony wobec doznających przemocy w rodzinie.

2.1 Udzielenie pomocy i wsparcia dla osób doznających przemocy domowej.

Odpowiedzialny za realizację: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Nidzicy, Zespół Interdyscyplinarny, Komenda Powiatowa Policji w Nidzicy.

Sposób realizacji: podejmowanie interwencji w rodzinie dotkniętej przemocą – procedura „Niebieskie Karty”, udzielanie informacji na temat istniejących form pomocy, dokonywanie diagnozy problemu przemocy domowej, zapewnianie ochrony dzieciom w trybie art 12a ustawy z

dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej, utworzenie Ośrodka Interwencji Kryzysowej.

Harmonogram realizacji: 2024 – 2029

Wskaźniki realizacji: liczba Niebieskich Kart, liczba osób, którym udzielono pomocy, liczba osób, którym udzielono informacji, funkcjonowanie Ośrodka Interwencji Kryzysowej.

2.2 Wspieranie i rozwijanie podmiotów, które udzielają pomocy osobom doznającym przemocy domowej.

Odpowiedzialny za realizację: Zespół Interdyscyplinarny.

Sposób realizacji: dalsza działalność Zespołu Interdyscyplinarnego, zapewnienie możliwości udziału w szkoleniach dla osób pracujących z rodzinami dotkniętymi przemocą domową.

Harmonogram realizacji: 2024 – 2029

Wskaźniki realizacji: liczba spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego, liczba spotkań grup roboczych, liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” (ustanie przemocy domowej i uzasadnionym przypuszczeniu o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy domowej oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy czy rozstrzygnięciu o braku zasadności podejmowania działań), liczba zorganizowanych szkoleń, liczba uczestników szkoleń.

2.3 Wizyty pracowników socjalnych i dzielnicowych w ramach monitoringu rodzin, gdzie występuje przemoc.

Odpowiedzialny za realizację: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Nidzicy, Komenda Powiatowa Policji w Nidzicy, Zespół Interdyscyplinarny.

Sposób realizacji: wizyty w godzinach pracy Ośrodka pracowników socjalnych i dzielnicowych w rodzinach, gdzie występuje przemoc i wszczęto procedurę „Niebieskie Karty”.

Harmonogram realizacji: 2024 – 2029

Wskaźniki realizacji: liczba wizyt w środowisku.

Oczekiwane rezultaty:

- zwiększenie skuteczności ochrony osób doznających przemocy domowej,
- zwiększenie dostępności różnorodnych form specjalistycznej pomocy,
- zapobieżenie ponownemu wystąpieniu przemocy domowej w rodzinach, które już wcześniej jej doświadczyły.

3. Zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych wobec osób, które są podejrzane o stosowanie przemocy.

3.1 . Podejmowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc domowa.

Odpowiedzialny za realizację: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Nidzicy, Komenda Powiatowa Policji w Nidzicy, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nidzicy.

Sposób realizacji: Stosowanie procedury „Niebieskie Karty”, informowanie o konsekwencjach stosowania przemocy, kierowanie osób do programu korekcyjno – edukacyjnego lub programu psychologiczno – terapeutycznego, zgłaszanie osób stosujących przemoc i nadużywających alkoholu na leczenie odwykowe, podejmowanie działań mających na celu izolowanie osób stosujących przemoc domową od ofiar (stosowanie procedury „nakaz i zakaz”).

Harmonogram realizacji: 2024 – 2029

Wskaźniki realizacji: liczba wszczętych procedur „Niebieskiej Karty”, liczba osób, którym udzielono informacji, liczba osób skierowanych do udziału w programie korekcyjno-edukacyjnym lub psychologiczno – terapeutycznym, liczba osób zgłoszonych na leczenie odwykowe, liczba spraw skierowanych do sądu i prokuratury.

Oczekiwane rezultaty:

- wzmocnienie działań interwencyjnych wobec osób stosujących przemoc domową,
- wzmocnienie oddziaływań korekcyjnych i edukacyjnych oraz psychoterapeutycznych wobec osób stosujących przemoc domową,
- zapobieżenie ponownemu wystąpieniu przemocy domowej w rodzinach, które już wcześniej jej doświadczyły.

4. Rozszerzenie kompetencji osób zaangażowanych w działania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

4.1 Organizacja szkoleń, podnoszenie wiedzy z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej dla osób na co dzień zajmujących się tą problematyką: pedagogów szkolnych, funkcjonariuszy policji, pracowników socjalnych, pracowników ochrony zdrowia, kuratorów sądowych, wspieranie kadry specjalistów zajmujących się przemocą domowa m.in. superwizja, pomoc psychologiczna.

Odpowiedzialny za realizację: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Nidzicy, Zespół Interdyscyplinarny.

Sposób realizacji: organizacja szkoleń i konferencji, uczestnictwo w szkoleniach i konferencjach, uczestnictwo w superwizji, pomoc psychologiczna.

Harmonogram realizacji: 2024 – 2029

Wskaźniki realizacji: liczba przeszkolonych osób, liczba osób, które będą uczestniczyły w szkoleniach i konferencjach, liczba osób biorących udział w zajęciach superwizyjnych, liczba osób korzystających z pomocy psychologa.

Oczekiwane rezultaty:

- zwiększenie kompetencji pracowników instytucji realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej,
- zwiększenie możliwości komunikacji i dzielenia się doświadczeniami przez osoby zaangażowane w pracę w ramach systemu przeciwdziałania przemocy domowej,
- wzmocnienie współpracy międzyinstytucjonalnej na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej w gminie.

IX. Monitoring i ewaluacja

Monitoring Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej pozwala sprawdzać, czy zaplanowane działania są wdrażane w założony sposób. Program będzie zarządzany przez Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nidzicy. Program monitorowany będzie przez Zespół Interdyscyplinarny. Monitorowanie Programu odbywać się będzie w oparciu o sprawozdawczość, która dotyczyć będzie danych uzyskanych na koniec każdego roku realizacji Programu, tj.

- instytucji pomagającym ofiarą przemocy domowej,
- form udzielonej pomocy ofiarą przemocy,
- form działań kierowanych do sprawców przemocy domowej.

Wskaźnikami ewaluacji będą:

- liczba interwencji domowych, w tym z powodu przemocy domowej,
- liczba funkcjonujących grup diagnostyczno – pomocowych
- liczba pokrzywdzonych w wyniku przemocy domowej,
- liczba sprawców przemocy domowej,
- liczba sprawców przemocy domowej pod wpływem alkoholu,
- liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty”
- liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty”.

Ewaluacja pozwoli na dostosowanie form wsparcia do potrzeb i problemów istniejących w Gminie Nidzica i zwiększenie dostępności działań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej. Ewaluację Programu prowadzi będzie Zespół Interdyscyplinarny we współpracy z wszystkimi instytucjami realizującymi Program, tj.:

- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Nidzicy
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Nidzicy.
- Komenda Powiatowa Policji w Nidzicy.
- Placówki Oświatowe na terenie Gminy Nidzica.
- Ośrodki Zdrowia.
- Zespół Kuratorskiej Służby Sądowniczej w Nidzicy.

Współpraca:

- Prokuratura Rejonowa w Nidzicy
- Sąd Rejonowy w Nidzicy
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nidzicy.

X. Źródła finansowania

Działania podejmowane w ramach realizacji Programu, związane z osiągnięciem wyznaczonych celów, finansowane będą ze środków z budżetu Gminy Nidzica w zakresie działań realizowanych przez jednostki organizacyjne i pomocnicze w ramach swoich statutowych zadań. Możliwym jest również współudział w finansowaniu działań ze środków budżetu państwa oraz pozyskania środków zewnętrznych.

ZAKOŃCZENIE

Przemoc domowa to zjawisko powszechne, które ma tragiczne konsekwencje nie tylko dla samej ofiary, ale także dla całego społeczeństwa. Jest bezsprzecznie zjawiskiem negatywnym i mającym ogromny wpływ na rozwój człowieka na wszystkich etapach jego życia. Odciska ona głębokie piętno na psychice ofiar, niszcząc ich osobowość. W wielu środowiskach nadal funkcjonuje przyzwolenie na stosowanie przemocy. Dlatego też tak istotne w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej jest, aby w jak największym stopniu przeciwdziałać temu zjawisku i niwelować jego skutki.

Opracowany Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na terenie Gminy Nidzica pozwoli na dążenie do osiągnięcia wytyczonych celów. Osiągnięte cele Programu wpłyną na aktywności instytucji i organizacji działających w obszarze pomocy społecznej oraz umożliwią lepszą współpracę pomiędzy jednostkami i podmiotami działającymi na rzecz osób i rodzin.

dotycząca występowania zjawiska przemocy domowej

Prosimy o wypełnienie poniższej ankiety. Jest ona skierowana do pełnoletnich mieszkańców gminy Nidzica i ma na celu zdiagnozowanie zjawiska przemocy domowej. Wyniki ankiety posłużą do opracowania Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024 – 2029. Ankieta jest anonimowa!

Metryka (proszę wstawić X przy wybranej odpowiedzi)

Płeć:

- kobieta mężczyzna

Miejsce zamieszkania:

- miasto wieś

Wiek:

- 18 – 25 lat powyżej 25 lat – 45 lat powyżej 45 lat - 60 lat powyżej 60 lat

Wykształcenie:

- podstawowe gimnazjalne zawodowe średnie policealne wyższe

Status zawodowy:

- uczeń/student bezrobotny rolnik
 pracownik przedsiębiorca emeryt/rencista inny (jaki?).....

Stan cywilny:

- w związku małżeńskim w związku nieformalnym rozwiedziony/a
 w separacji wdowiec/wdowa kawaler/panna

1. Co Pana/Pani zdaniem zwiększa ryzyko występowania przemocy domowej (proszę o zaznaczenie znakiem X maksymalnie trzech wybranych odpowiedzi)

- problemy finansowe bezrobocie
 używki (np. alkohol, narkotyki itp.) choroby psychiczne
 zazdrość problemy wychowawcze
 nieumiejętność radzenia sobie z problemami i stresem
 doświadczenia i wzorce z domu rodzinnego inne (jakie?)
 nie mam zdania

2. Jakie rodziny Pana/Pani zdaniem są najczęściej dotknięte przemocą? (proszę o zaznaczenie znakiem X maksymalnie trzech wybranych odpowiedzi)

- pełne niepełne wielodzietne wielopokoleniowe
 rodziny mające problemy materialne rodziny o wysokim statusie społecznym
 rodziny mające problemy wychowawcze inne (jakich?).....

3. Kto według Pana/Pani najczęściej jest ofiarą przemocy domowej? (proszę o zaznaczenie znakiem X jednej odpowiedzi)

- kobiety mężczyźni dzieci/młodzież
 osoby starsze osoby z zaburzeniami psychicznymi
 osoby z niepełnosprawnościami/długotrwale chore inne (jakie?)

4. Kto według Pana/Pani najczęściej stosuje przemoc domową? (proszę o zaznaczenie znakiem X jednej odpowiedzi)

- kobiety mężczyźni dzieci/młodzież osoby starsze
 osoby z zaburzeniami psychicznymi osoby z niepełnosprawnościami/długotrwale chore
 inne (jakie?)

5. Czy zna Pan/Pani rodziny zamieszkujące na terenie gminy Nidzicy, w których występuje przemoc? (proszę o zaznaczenie znakiem X jednej odpowiedzi)

- nie osobiście nie znam takich rodzin, ale słyszałem/am o takich przypadkach
 tak, znam jedną, dwie takie rodziny
 tak, znam kilka takich rodzin
 tak, znam ponad 10 takich rodzin

UZASADNIENIE

do uchwały w przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Nidzica na lata 2024 – 2029

Na podstawie art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 oraz z 2023 r. poz. 289, 535 i 1606) do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej. Aktualnie na terenie Gminy obowiązuje Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Nidzica na lata 2021 – 2024., przyjęty uchwałą nr XXXIII/444/2020 Rady Miejskiej w Nidzicy z dnia 17 grudnia 2020 r.

W związku z nowelizacją ww. ustawy wprowadzoną ustawą z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 r. poz. 535), konieczne jest przyjęcie przez Radę Miejską w Nidzicy Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Nidzica na lata 2024 – 2029 w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

Program stanowi narzędzie do efektywnego przeciwdziałania przemocy domowej oraz zmniejszenia jej negatywnych następstw w życiu społecznym i rodzinnym, a także stworzenia jednolitego, profesjonalnego systemu interwencji i wsparcia dla osób zagrożonych bądź uwikłanych w przemoc domową.

Biorąc pod uwagę powyższe, podjęcie uchwały jest uzasadnione.

DYREKTOR
Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Nidzicy
mgr Barbara Kucharska

